

Αγαπητοί μαθητές και μαθήτριες,

Πιο κάτω θα βρείτε αρκετά κείμενα που αφορούν την τρίτη ενότητα του βιβλίου σας. Αφού διαβάσετε από το βιβλίο και το τετράδιό σας, αρχίστε να λύνετε τα πιο κάτω δείγματα εργασιών για να εμπεδώσετε τα πιο κάτω σημεία της ύλης:

- ⇒ **κατανόηση κειμένου**
- ⇒ **αναγνώριση κειμενικού τύπου (αφήγηση, περιγραφή, επιχειρηματολογία, οδηγίες) και κειμενικού είδους (φιλική επιστολή, άρθρο, λογοτεχνία)**
- ⇒ **αντικειμενική και υποκειμενική περιγραφή τοπίου**
- ⇒ **η γλώσσα της περιγραφής**
- ⇒ **επικοινωνιακό πλαίσιο**
- ⇒ **αναγνώριση ύφους και αιτιολόγηση του ύφους μέσα από το κείμενο (φιλικό, οικείο, ουδέτερο, επίσημο κ.τ.λ)**
- ⇒ **εντοπισμός πομπού – δέκτη**
- ⇒ **εντοπισμός του σκοπού συγγραφής του κειμένου**
- ⇒ **αναγνώριση δομικών στοιχείων παραγράφου και αρετές παραγράφου (κυρίως συνοχή), πλαγιότιτλος**
- ⇒ **κύριοι όροι της πρότασης**
- ⇒ **συνώνυμα και αντώνυμα**

Πιστεύουμε ότι, διαβάζοντας αρκετά κείμενα, θα κάνετε μια καλή εξάσκηση και προετοιμασία για τις τελικές εξετάσεις. Ελπίζουμε ότι θα ανταποκριθείτε και θα μας στέλλετε τις απορίες σας μέσω των διαφόρων διευκολύνσεων που μας παρέχει η τεχνολογία. Έτσι, θα μπορέσουμε να σας στηρίξουμε και να σας καθοδηγήσουμε.

Δείγμα 1

Κείμενο 1

ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ

Η Αμμόχωστος βρίσκεται στο ανατολικό τμήμα της Κύπρου και είναι μια από τις πιο αρχαίες πόλεις του νησιού. Το όνομά της σημαίνει κυριολεκτικά την πόλη που είναι χωσμένη στην άμμο. Και πράγματι, η Αμμόχωστος υπήρξε γνωστό τουριστικό θέρετρο, μεταξύ του 1960 και 1974, λόγω της αμμόδους παραλίας της.

Αλάσια ήταν το πρώτο όνομα της πόλης. Τη θέση της πήρε η Σαλαμίνα που καταστράφηκε από σεισμό τον 4^ο αιώνα μ. Χ. και ξανακτίστηκε με το όνομα Κωνσταντία. Αργότερα, καταστρέφεται και πάλι από τις αραβικές επιδρομές και ξανακτίζεται με το όνομα Αρσινόη. Από τον 10^ο αιώνα περίπου, είναι γνωστή πια ως Αμμόχωστος. Στα χρόνια της Φραγκοκρατίας έγινε μια από τις πλουσιότερες και πιο ξακουστές πόλεις στον κόσμο. Ονομάστηκε «Φαμακούστα», λόγω της μεγάλης της φήμης.

Όταν, το 1571, οι Τούρκοι κατέλαβαν την Κύπρο μαζί φυσικά και την Αμμόχωστο, οι κάτοικοι της πόλης αναγκάστηκαν να την εγκαταλείψουν και να χτίσουν τα νέα τους σπίτια βορειότερα. Το νέο χωριό ονομάστηκε από τους Τούρκους «Varoush», δηλαδή προάστιο και στα ελληνικά Βαρώσια. Το μικρό χωριό γρήγορα αναπτύσσεται και γίνεται πάλι μια από τις μεγαλύτερες πόλεις της Κύπρου.

Μετά την ανακήρυξη της Κύπρου σε ανεξάρτητο κράτος το 1960, η πόλη μετατρέπεται σε μεγάλο εμπορικό κέντρο. Ανάμεσα στους εκτεταμένους πορτοκαλεώνες που την περιέβαλλαν, και δίπλα στην αμμόδη παραλία της, είχαν ανεγερθεί σύγχρονα ξενοδοχεία. Η Αμμόχωστος είχε πάρει μια έντονα κοσμοπολίτικη όψη.

Στην Αμμόχωστο βρίσκεται κανείς τον «Πύργο του Οθέλου». Σώζονται, επίσης, σε καλή κατάσταση, τα ισχυρότατα μεσαιωνικά τείχη της πόλης και εντός αυτών τα ερείπια και πολλών άλλων μνημείων, περιλαμβανομένων πολλών σημαντικών εκκλησιών. Υποστηρίχτηκε ότι στην πόλη και επαρχία Αμμοχώστου υπήρχαν συνολικά 365 εκκλησίες και μοναστήρια. Από τα αρχιτεκτονικά κτήρια που σώζονται μέχρι σήμερα, ο καθεδρικός γοτθικός ναός του Αγίου Νικολάου και το μοναστήρι του Αποστόλου Βαρνάβα είναι αυτά που ξεχωρίζουν. Στην ίδια περιοχή βρίσκονται οι εκτενείς αρχαιολογικοί χώροι της Έγκωμης, καθώς επίσης και της αρχαίας πόλης της Σαλαμίνας.

Το λιμάνι της πόλης είναι από τα καλύτερα φυσικά λιμάνια που διαθέτει η Κύπρος και το μοναδικό που παραμένει κλειστό, λόγω της τουρκικής εισβολής και κατοχής. Έως το 1974 αποτελούσε το βασικό λιμάνι εξαγωγής γεωργικών προϊόντων.

Οι Ελληνοκύπριοι κάτοικοι εκδιώχθηκαν το 1974 από την Αμμόχωστο και η πόλη παραμένει έκτοτε βουβή και ερειπωμένη, ως «πόλη φάντασμα», περιμένοντας τους νόμιμους κατοίκους της να επιστρέψουν σύντομα κοντά της, για να της ξαναδώσουν ζωή.

Διασκευή -Κυπριακή Εκπαιδευτική Αποστολή Η.Β., Δίγλωσσο Ενημερωτικό Δελτίο, Ιανουάριος 2015, Τεύχος 4

[Σαλαμίνα πέντε μίλια βορειότερα της Αμμοχώστου]

Καθώς ο Σόλωνας, επιστρέφοντας από τη Σαλαμίνα του Σαρωνικού, νιώθω και εγώ την ανάγκη να πω, πως έρχομαι από τη Σαλαμίνα της Κύπρου, την «ιμερτή»* Σαλαμίνα, την πολιτεία του Τεύκρου, την πολιτεία που μέσα σε χιλιάδες χρόνια ανθοβόλησε Ελλάδα, που υπήρξε η πρωτεύουσα του σημαντικότερου από τα ελληνικά βασίλεια της Κύπρου, που έδωσε στην Ιστορία προσωπικότητες του μεγέθους του Ευέλθοντα και του Ευαγόρα.

... Με καρδιά μεθυσμένη, με μάτια θαμπωμένα, περπάτησα ανάμεσα στα μεγάλα ερείπια. Έζησα την ώρα του «Γυμνασίου». Πιο καλά διατηρημένο σε άλλη γη ελληνική δεν έχω συναντήσει. Με τις κατάψηγες κολόνες όρθιες, με το πλακόστρωτο δάπεδο σχεδόν απείραχτο, με τις βάσεις των λαμπρών αγαλμάτων, που είχαν απομείνει εκεί, του Απόλλωνα, της Αφροδίτης, της Αρτεμης, του Ηρακλή, της Υγείας. Έζησα την ώρα της διπλής ρωμαϊκής αγοράς, της μιας από μάρμαρο, της άλλης από γρανίτη. Την ώρα της βασιλικής του Αγίου Επιφανίου. Των θερμών, των μεγάλων υδραγωγείων, ακόμη και του θεάτρου. Ένας μεγάλος ελληνικός και ελληνορωμαϊκός και πρωτοχριστιανικός κόσμος, ένας κόσμος όλος λαχτάρα ζωής και κατάνυξης, προσπαθεί να υπάρξει και πάλι με τη γοητεία της άσπρης πέτρας μέσα σε μια πλάση χρυσή και γαλάζια. Η ομορφιά είναι το πιο εύθραυστο πράγμα. Κι ωστόσο η ομορφιά είναι που απομένει, όταν περάσει το αίμα και ο ιδρώτας, ο μόχθος, ο στεναγμός των ανθρώπων. Η ομορφιά είναι ένα αδιάκοπο τρόπαιο, που ακυρώνει τον θάνατο.

Ι.Μ.Παναγιωτόπουλου, Η Κύπρος, ένα ταξίδι, Αθήνα 1974, σσ.127-12

*ιμερτή= αγαπητή

Μέρος Α: Κατανόηση κειμένου

A.1 Να συγκρίνετε τα κείμενα 1 και 2 με βάση: **α. το θέμα β. τον σκοπό, γ. το ύφος**

A.2 Γιατί ο συγγραφέας του κειμένου 1 χαρακτηρίζει την Αμμόχωστο ως «πόλη φάντασμα»; Είναι δικαιολογημένος ο χαρακτηρισμός αυτός;

A.3. Να ονομάσετε τα αρχαιολογικά μνημεία που αναφέρει ο συγγραφέας, περπατώντας μέσα στα ερείπια της αρχαίας Σαλαμίνας στο κείμενο 2.

A.4. Η Αμμόχωστος μέχρι το 1974 ήταν μια από τις πιο φημισμένες και ανεπτυγμένες πόλεις της Κύπρου. **Να αιτιολογήσετε αυτούς τους χαρακτηρισμούς** με βάση την οικονομία και την ιστορία της πόλης.

Μέρος Β: Οργάνωση κειμένου

B.1 Σε ποιο είδος περιγραφής (υποκειμενικής ή αντικειμενικής) ανήκει το καθένα από τα πιο πάνω κείμενα; Να τεκμηριώσεις την απάντησή σου, παραθέτοντας δύο χαρακτηριστικά για κάθε είδος περιγραφής μέσα από τα κείμενα.

B.2 Να δώσεις **έναν πλαγιότιτλο** για την 2^η παράγραφο του κειμένου 2 («Με καρδιά μεθυσμένη... που ακυρώνει τον θάνατο».)

B.3. Θεωρείς ότι ο τίτλος του κειμένου 2 ανταποκρίνεται στο ύφος του κειμένου; Δώσε έναν δικό σου τίτλο που να ανταποκρίνεται περισσότερο στο ύφος του κειμένου.

Μέρος Γ: Μορφοσυντακτικά φαινόμενα

Γ.1 Να βρείτε τα ουσιαστικά που προσδιορίζουν τα εξής επίθετα του κειμένου 1 και να μετατρέψετε τη φράση στον αντίθετο αριθμό, διατηρώντας την πτώση και το γένος:
πλουσιότερες, εκτενείς, βουβή, μεσαιωνικά, νόμιμους

Γ.2 . Να μεταφέρετε τις πιο κάτω φράσεις **στη γενική πτώση** του ενικού αριθμού:

- A. λαμπρών αγαλμάτων
- B. εύθραστο πράγμα
- C. πλακόστρωτο δάπεδο
- D. των μεγάλων υδραγωγείων
- E. τα ελληνικά βασίλεια

Γ.3 A. «Οι Τούρκοι κατέλαβαν την Κύπρο».

B. «Βουβή παραμένει η πόλη».

α) Να χωρίσετε τις πιο πάνω προτάσεις στην **ονοματική και ρηματική** τους φράση.

β) Να συμπληρώσετε τον πιο κάτω πίνακα .

ΚΥΡΙΟΙ ΟΡΟΙ ΠΡΟΤΑΣΗΣ				
ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ	ΣΥΝΔ.ΡΗΜΑ	ΡΗΜΑ	ΑΝΤΙΚΕΙΜ.	ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟ

Μέρος Δ: Λεξιλογικές ασκήσεις

Δ.1 Να γράψετε ξανά τη φράση, αντικαθιστώντας τα επίθετα με άλλα **αντίθετης** σημασίας.

Σώζονται, επίσης, σε καλή κατάσταση, τα ισχυρά τείχη της πόλης και εντός αυτών τα ερείπια πολλών σημαντικών εκκλησιών.

Δ.2 Να δώσετε **ένα συνώνυμο** για κάθε υπογραμμισμένη λέξη.

- A. Η ομορφιά είναι ένα αδιάκοπο τρόπαιο, που ακυρώνει τον θάνατο.
- B. των λαμπρών αγαλμάτων
- C. ο μόχθος, ο στεναγμός των ανθρώπων
- D. το βασικό λιμάνι

Δ.3 Στην τελευταία παράγραφο του **κειμένου 1** να εντοπίσετε **το αντίθετο** της κάθε λέξης:

[Οι Ελληνοκύπριοι... ζωή]

- A. **θορυβώδης**
- B. **παράνομους**
- Γ. **μακριά**
- Δ. **θάνατος**

Δ.4. Αφού διαβάσετε το απόσπασμα, να χαρακτηρίσετε κάθε πρόταση ως **σωστή ή λάθος**:

Η ομορφιά είναι το πιο εύθραυστο πράγμα. Κι ωστόσο η ομορφιά είναι που απομένει, όταν περάσει το αίμα και ο ιδρώτας, ο μόχθος, ο στεναγμός των ανθρώπων. Η ομορφιά είναι ένα αδιάκοπο τρόπαιο, που ακυρώνει τον θάνατο.

- A. **Η ομορφιά είναι ευαίσθητο πράγμα.**
- B. **Η ομορφιά διατηρείται πάντα.**
- Γ. **Η ομορφιά δεν είναι αιώνια, χάνεται με τον θάνατο.**
- Δ. **Ο αγώνας και ο μόχθος είναι προϋπόθεση της ομορφιάς.**

Δείγμα 2

Κείμενο 1

Επίσκεψη στο παραδοσιακό Όμοδος

Το Όμοδος είναι από τα πιο γραφικά χωριά της Κύπρου. Ένα χωριό από τα λίγα που διατηρεί ανέθευτη την παλιά ομορφιά του και τον απόλυτα κυπριακό χαρακτήρα του. Κτισμένο στην πλαγιά του βουνού, ανάμεσα σε ένα καταπράσινο χαλί από αμπελώνες, περιτριγυρισμένο από βουνά.

Το βλέμμα ανιχνεύει τις κεραμοσκεπές, κοντοστέκεται στις κορφές των δέντρων, βυθίζεται στις ρεματιές και μετά απογειώνεται και “χάνεται” στ’ ανεμοδαρμένα ύψη των κορυφογραμμών που αγκαλιάζουν από παντού το ξεχωριστό αυτό χωριό, το Όμοδος.

Στην είσοδο του χωριού συναντούμε τη μεγάλη πλατεία, μοναδική σε γραφικότητα και έκταση. Εδώ υπάρχουν εργαστήρια που κατασκευάζουν φυσητό* γυαλί βιτρό, χαλκογραφίες και εικόνες. Βαδίζοντας, βλέπουμε μπροστά μας το μεγαλόπρεπο μοναστήρι του Τιμίου Σταυρού, τον μεσαιωνικό ληνό*, τα στενά δρομάκια, τα πετρόκτιστα σπίτ, όλα χωμένα στο πράσινο. Όλα αυτά προσδίδουν στο χωριό μια ιδιαίτερη ομορφιά και γοητεία.

Το στολίδι και το πραγματικό καμάρι του Ομόδους είναι το Μοναστήρι του Τιμίου και Ζωοποιού Σταυρού που είναι κτισμένο στην καρδιά της κοινότητας. Ορθώνεται μεγαλόπρεπα και με την επιβλητικότητά του αποτελεί σημαντικό μέρος της πολιτιστικής κληρονομιάς της Κύπρου. Με την είσοδό μας στην εκκλησία, νιώθουμε δέος και κατάνυξη μπροστά στις παλιές εικόνες και στις προθήκες με το κομμάτι από το Άγιο Σχοινί και το Τίμιο Ξύλο. Εξαιρετικής σημασίας είναι το χρυσοσκάλιστο εικονοστάσι της Εκκλησίας, με τη θήκη του Τιμίου Σταυρού και με τις αρχαίες εικόνες ρωσικής τεχνοτροπίας, τα ξύλινα ταβάνια, που στολίζουν τους αχανείς διαδρόμους και τις αίθουσες του μοναστηριού καθώς και το Συνοδικό με το θαυμάσιο ταβάνι του και με τον θρόνο που χρησίμευε και σαν κρύπτη του Τιμίου Σταυρού. Σήμερα η αίθουσα του Συνοδικού είναι αρχαίο μνημείο. Το Μοναστήρι του Τιμίου Σταυρού είναι από τα παλαιότερα και πιο ιστορικά μοναστήρια του νησιού. Όλοι φυλάμε βαθιά στην ψυχή μας το συγκλονιστικό βίωμα μιας μοναδικής κι αληθινής προσευχής μπροστά στον Τίμιο Σταυρό!

Βγαίνοντας από την εκκλησία, βρισκόμαστε στο λιθόστρωτο δρόμο και τα δρομάκια γύρω και μπροστά απ’ το μοναστήρι του Τιμίου Σταυρού. Αντικρίζουμε τα σπίτια που συγκεντρώνουν αρκετό ενδιαφέρον για μας, λόγω της αρχιτεκτονικής τους. Βλέπουμε τις κεραμιδένιες στέγες ή τα δώματα, τα γραφικά ανώγια, τις πλακόστρωτες λουλουδιασμένες αυλές με τα πιθάκια, τις ξύλινες πόρτες και τα ξωπόρτια με ποικίλες διακοσμήσεις, τα μπαλκόνια και τα μακρινάρια.

Προχωρούμε και ακολουθώντας τα δρομάκια, απολαμβάνουμε τη φυσική ομορφιά καθώς και τα μικρά καταστήματα τα οποία βρίσκονται κατά μήκος των γραφικών σοκακιών. Κάνοντας τον γύρο της πλατείας, επιστρέφουμε στο κέντρο του χωριού, όπου πολλά καταστήματα πλαισιώνουν την απέραντη, λιθόστρωτη πλατεία, στα οποία βρήκαμε παραδοσιακά προϊόντα λαϊκής τέχνης, δαντέλες, κεντήματα.

Εκείνο που χαρακτηρίζει τον κάτοικο του Ομόδους είναι η απέραντη πλατιά καρδιά του και η πατροπαράδοτη φιλοξενία του, που δεν θα συναντήσεις παρόμοια σχεδόν σε κανένα άλλο μέρος της Κύπρου. Σίγουρα η περιήγησή μας δεν τελειώνει εδώ. Θα ξανάρθουμε για να γεμίσουμε την ψυχή μας με εικόνες από τα γραφικά σπίτια και την πανέμορφη πλατεία.

Από το διαδίκτυο (διασκευή)

*φυσητό= τεχνική κατασκευής γυάλινων αντικειμένων

*ληνός=πατητήρι σταφυλιών

Κείμενο 2 -Όμοδος

Το όμορφο χωριό Όμοδος, το οποίο είναι γνωστό για την παραγωγή κρασιού, βρίσκεται στην Επαρχία Λεμεσού, σε υψόμετρο 800 μέτρων, στην οροσειρά του Τροόδους. Εντάσσεται στην πανέμορφη περιοχή των «Κρασοχωριών», μόλις 42 χλμ. από την πόλη της Λεμεσού. Οι επισκέπτες μπορούν να φτάσουν στο χωριό ακολουθώντας τη διαδρομή E601, είτε ακολουθώντας τους δρόμους B8, E802 και στη συνέχεια F825. Το Όμοδος είναι ένα από τα πιο παραδοσιακά και γραφικά χωριά του νησιού.

Το χωριό υπάρχει από την Περίοδο της Φραγκοκρατίας και χαρακτηρίζεται ως «Homodos», και «Homoclos» σε παλιούς χάρτες, με το όνομά του να προέρχεται από την ελληνική λέξη «Οδού».

Διάσημο για το κρασί του και τη ζιβανία, τη χειροποίητη δαντέλα και τα «αρκατένα» του ψωμιά, το χωριό αυτό με τα ήσυχα περίχωρα, είναι ιδανικό για αγροτουρισμό.

Παρά το μικρό του μέγεθος, το Όμοδος έχει πολλά ενδιαφέροντα αξιοθέατα. Βρίσκονται όλα σε κοντινή απόσταση μεταξύ τους: η λιθόστρωτη πλατεία, τα παλιά πετρόκτιστα σπίτια, τα τοπικά οινοποιεία, ένα μεσαιωνικό πατητήρι και το Μοναστήρι του Τιμίου Σταυρού με τις παλιές εικόνες και τα εντυπωσιακά ξυλόγλυπτα. Υπάρχει επίσης ένα μουσείο αφιερωμένο στον Εθνικό Απελευθερωτικό Αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α. καθώς και ένα κέντρο για τη διατήρηση της χειροποίητης δαντέλας κι ένα Μουσείο Εικόνων.

<http://www.visitcyprus.com/index.php/el/discovercyprus/rural/villages/item/2429-omodos-village>

Μέρος Α: Κατανόηση κειμένου

A.1 Να συγκρίνετε τα κείμενα 1 και 2 με βάση :α. το θέμα, β. τον σκοπό, γ. το ύφος

A.2 Ποιο είναι το πιο σημαντικό αξιοθέατο στο Όμοδος; Πώς το χαρακτηρίζει ο συγγραφέας; Να το περιγράψετε με βάση τα στοιχεία που δίνει ο συγγραφέας του **κειμένου 1**.

A.3.Για ποια προϊόντα του είναι γνωστό το Όμοδος; (Κείμενο 1 και κείμενο 2)

A.4.Να αναφέρετε τρεις λόγους που κάνουν το Όμοδος έναν αγαπητό προορισμό.

Μέρος Β: Οργάνωση κειμένου

B.1 Σε ποιο είδος περιγραφής (υποκειμενικής ή αντικειμενικής) ανήκει το καθένα από τα πιο πάνω κείμενα; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σου, παραθέτοντας δύο χαρακτηριστικά για κάθε είδος περιγραφής μέσα από τα κείμενα.

B.2 Να δώσεις έναν πλαγιότιτλο για την 4^η παράγραφο του **κειμένου 1** («Το στολίδι και το πραγματικό καμάρι... Τίμιο Σταυρό !»)

B.3. Να αναπτύξετε μια παράγραφο με την εξής θεματική πρόταση: (Να χρησιμοποιήσεις στοιχεία από το κείμενο.)
Το Όμοδος είναι ένας προσφιλής προορισμός για ντόπιους και ξένους τουρίστες. (70-80 λέξεις)

Μέρος Γ: Μορφοσυντακτικά φαινόμενα

Γ.1 Να βρείτε τα ουσιαστικά που προσδιορίζουν τα εξής επίθετα του **κειμένου 1** και να μετατρέψετε τη φράση στον αντίθετο αριθμό διατηρώντας την πτώση και το γένος:

- ★ το συγκλονιστικό
- ★ τις παλιές
- ★ τους διαδρόμους
- ★ τα ανεμοδαρμένα
- ★ τα παραδοσιακά

Γ.2 Να μεταφέρετε τις πιο κάτω φράσεις στη γενική πτώση του ενικού αριθμού:

- ★ τις κεραμιδένιες στέγες
- ★ τις χειροποίητες δαντέλες
- ★ τον κυπριακό χαρακτήρα
- ★ το μεγαλόπρεπο μοναστήρι
- ★ η πατροπαράδοτη φιλοξενία

Γ.3 Να συμπληρώσετε τον πιο κάτω πίνακα:

A. Βλέπουμε τις κεραμιδένιες στέγες .

B. Η αίθουσα του Συνοδικού είναι αρχαίο μνημείο.

ΚΥΡΙΟΙ ΟΡΟΙ ΠΡΟΤΑΣΗΣ				
ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ	ΣΥΝΔ.ΡΗΜΑ	ΡΗΜΑ	ΑΝΤΙΚΕΙΜ.	ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟ

Μέρος Δ: Λεξιλογικές ασκήσεις

Δ.1 Να γράψετε ξανά τη φράση, αντικαθιστώντας τα επίθετα με άλλα **αντίθετης** σημασίας.

Προχωρούμε και ακολουθώντας τα στενά δρομάκια, απολαμβάνουμε τη φυσική ομορφιά καθώς και τα παλιά καταστήματα, τα οποία βρίσκονται στη μεγάλη πλατεία.

Δ.2 Να δώσετε ένα **συνώνυμο** για κάθε υπογραμμισμένη λέξη.

- ★ το θαυμάσιο ταβάνι
- ★ αρχαίο μνημείο
- ★ συγκλονιστικό βίωμα
- ★ ποικίλες διακοσμήσεις

Δ.3. Αφού διαβάσετε το **απόσπασμα** να **χαρακτηρίσετε** κάθε πρόταση σωστή ή λάθος:

- ★ Το Όμοδος δεν προσφέρεται για αγροτουρισμό.
- ★ Το Όμοδος ανήκει στην επαρχία Λεμεσού.
- ★ Στο Όμοδος κυριαρχεί η πέτρα στην αρχιτεκτονική.
- ★ Στο Όμοδος δεν παράγεται κρασί.

Δείγμα 3

Κείμενο 1 Φοινί- Ένας γραφικός προορισμός

Κατεβαίνοντας από τις καταπράσινες βουνοκορφές του Τροόδου, αντικρίζεις ένα πανέμορφο χωριό κτισμένο μέσα στο πράσινο, περικυκλωμένο από δένδρα και βουνά. Είναι το φημισμένο Φοινί. Ένα από τα πιο γραφικά χωριά της Κύπρου. Το Φοινί αποδείχτηκε για μας ένας πολύ ενδιαφέρων προορισμός.

Στο γραφικό Φοινί, η φύση χάρισε απλόχερα τα ομορφότερα χρώματα και αρώματά της. Άγρια βλάστηση σε συνδυασμό με καλλιεργήσιμες εκτάσεις, κυρίως οπωροφόρων δέντρων, συνθέτουν ένα μαγευτικό τοπίο. Το Φοινί βρίσκεται στην αγκαλιά των ψηλών βουνοκορφών του Τροόδου. Πολλά ρυάκια αρχίζουν το ταξίδι τους από τις ψηλές βουνοκορφές και καταλήγουν στην καρδιά του χωριού. Το χωριό είναι τοποθετημένο στις πηγές του Διαρίζου, που η μια πηγάζει από το Φοινί και η άλλη από τα Καμινάρια. Η ονομασία «**Διαρίζος**», σύμφωνα με την παράδοση, προέρχεται από τις δυο ρίζες ή αλλιώς πηγές του ποταμού.

Φθάνοντας στο χωριό μετά από μια όμορφη διαδρομή, λίγο πριν την είσοδό του στη «**Θέση Θέας**» σαν από μπαλκόνι, αγναντέψαμε τη μεγαλειώδη θέα προς το χωριό καθώς και την κοιλάδα του ποταμού Διαρίζου. Παίρνοντας τον κατηφορικό δρόμο με τις απότομες στροφές, για το χωριό, συναντούμε μια παμπάλαια πέτρινη βρύση. Είναι η βρύση της Πελλομαρούς, η οποία σε ξεδιψά με το ολόδροσο νερό της. Πήρε το όνομα της τα παλιά χρόνια από την κάτοικο που βρισκόταν δίπλα από τη βρύση και ήταν τρελή. Κατά την παράδοση, όποιος πει νερό από τη βρύση θα μείνει για πάντα στο χωριό.

Προχωρούμε και αντικρίζουμε σύγχρονες οικίες, δίπλα από τα παραδοσιακά σπίτια, κτισμένα με τούβλα και πέτρα και φτάνουμε στο πρώην κέντρο του χωριού. Δίπλα στη μικρή πλατεία, είναι το Πυλαβάκειο Μουσείο Λαϊκής Τέχνης, όπου βλέπουμε και γνωρίζουμε την ιστορία του Φοινοῦ μέσα από το πέρασμα του χρόνου. Παλιές φωτογραφίες, πιθάρια, πήλινα αγγεία, αντικείμενα καθημερινής χρήσης των παππούδων μας, μας μεταφέρουν σε άλλες μακρινές εποχές που μας κάνουν να ξεχάσουμε τους έντονους ρυθμούς της καθημερινότητας και να αφεθούμε στα μαγικά χέρια του παρελθόντος.

Λίγο πιο πέρα, υψώνεται ένα πανάρχαιο καμπαναριό που κλέβει την προσοχή μας και μας οδηγεί στο προαύλιο του ναού μέσα από πέτρινα σκαλιά. Εκεί, βρίσκεται η βυζαντινή εκκλησία του χωριού, αφιερωμένη στον Τίμιο Σταυρό. Είναι τοποθετημένη σε χαμηλότερο επίπεδο από τον κύριο δρόμο του χωριού, όπου για να διαβούμε τον αυλόγυρο της εκκλησίας, κατεβαίνουμε. Είναι πετρόκτιστη, αλλά εξωτερικά είναι σοβατισμένη και ασπρισμένη, όπως και εσωτερικά. Το ψηλό καμπαναριό της είναι προέκταση του ναού. Ο αυλόγυρος της εκκλησίας είναι άνετος και αρκετός. Η εκκλησία συνεχίζει να διατηρείται και να ελκύει τους Χριστιανούς του χωριού αλλά και τους ξένους που το επισκέπτονται.

Ανηφορίζοντας λίγο και περνώντας μέσα από καταπράσινα σοκάκια, πλησιάζουμε στο κέντρο του χωριού, στην πλατεία, η οποία είναι αφιερωμένη στους δύο νέους αυτής της κοινότητας, Δήμο Ηροδότου και Ευστάθιο Ξενοφώντος, οι οποίοι έπεσαν μαχόμενοι για τα ιδανικά της ελευθερίας στον Απελευθερωτικό Αγώνα του 1955-1959. Πιο πέρα, ευλαβικά, στέκει η προτομή του Αρχιεπισκόπου Σωφρονίου, του οποίου γενέτειρα είναι το Φοινί και σαν προστάτης και φύλακας συγκεντρώνει το ενδιαφέρον μας. Απέναντι βρίσκεται το οίκημα του Κέντρου Νεότητας, στο οποίο βρίσκουν καταφύγιο οι νέοι του χωριού και της γύρω περιοχής για ψυχαγωγία, συζήτηση, παιχνίδι και διασκέδαση. Στην περιοχή της πλατείας βρίσκονται διάφορα άλλα κεντράκια διασκέδασης.

Συνεχίζουμε την περιήγησή μας, λίγα χιλιόμετρα έξω από το χωριό, όπου υπάρχει ένα εξάισιο φυσικό τοπίο, ο καταρράχτης της Χαντάρας, στον ποταμό Διαρίζο με τα κρυστάλλινα νερά του. Ο καταρράκτης αναδύεται στο μέσο ενός άγριου παρθένου τοπίου με σκλήδρους, πλατάνια, πεύκα, λατζιές, ρούδι και κουμαριές. Μας μάγευσαν οι μυρουδιές του λάδανου, της φασκομηλιάς και της λεβάντας, σε συνδυασμό με τις εξάισιες μελωδίες της φύσης, το ρόχθο του νερού καθώς πέφτει, και το γλυκό κελάδημα του αηδονιού. Το νερό, όπως πέφτει με το διακριτικό του μουρμούρισμα, μέσα σ' αυτό το βουνίσιο άγριο τοπίο, σε συνεπαίρνει. Κι άθελα αισθάνεσαι τη φυσική ξεκούραση και το ξαλάφρωμα του μυαλού. Μαζί νιώθεις και μια έλξη, να παραμείνεις όσο γίνεται περισσότερο και να αγναντέψεις, όσο μπορείς πότερο, το μοναδικό αυτό τοπίο. Αναλογίζεσαι πώς το μόρφωμα αυτό, με κάποια αξιοποίηση, θα μπορούσε να το χαρεί πολύς κόσμος.

Εκείνο όμως που μας έκανε ξεχωριστή εντύπωση είναι η άγρια βλάστηση του Φοινοῦ που περιλαμβάνει πλούσια χλωρίδα και χαρακτηριστικά είδη της κυπριακής πανίδας. Στις περιοχές με άγρια βλάστηση, κυρίως στη

στενή κοιλάδα του παραπόταμου Διαρίζου, κυριαρχούν τα πεύκα, οι λεύκες, τα πλατάνια, τα κέδρα και μια μεγάλη ποικιλία από εποχιακά είδη λουλουδιών, όπως οι τριανταφυλλίες. Στο Φοινί ευδοκιμούν μηλιές, αχλαδιές, δαμασκηνιές, κερασιές, καρυδιές, ροδακινιές, φορμोजιές, κυδωνιές, συκιές και αμυγδαλιές. Στο πράσινο είναι πνιγμένα και το «Γεφύρι του Πισκόπου» και ο «Καταρράκτης της Χαντάρας».

Η περιήγησή μας έφτασε στο τέλος της αλλά σίγουρα θα ξανάρθουμε. Το κελάδημα των πουλιών και ιδίως των αηδονιών, καθώς και το δροσερό αεράκι, θα μας συντροφεύουν, θα μας βοηθήσουν να αναζητούμε τέτοιες αποδράσεις, έστω και για λίγο, από τον θόρυβο και τα καυσαέρια της πόλης .

<http://www.phinivillage.com/cgibin/hweb?-A=4322&-V=sights> (διασκευή)

Κείμενο 2

ΜΟΝΟΠΑΤΙ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ

Φοινί - Ιερά μονή Τροοδίτισης (Μονοπάτι της φύσης)

Το μήκος του μονοπατιού είναι 4,3 χλμ. και ο πεζοπόρος έχει τη δυνατότητα να επιλέξει δύο σημεία, ως αφητηρία. Το μοναστήρι της Τροοδίτισσας με υψόμετρο 1,300 μέτρα και το χωριό Φοινί με υψόμετρο 900 μέτρα. Ο βαθμός δυσκολίας του μονοπατιού είναι κλίμακα 1 (κλίμακα δυσκολίας 1-5) και ο χρόνος πεζοπορίας είναι περίπου 1.5 με 2 ώρες ανάλογα με τον ρυθμό του κάθε πεζοπόρου. Ολόκληρη η διαδρομή του μονοπατιού βρίσκεται σε χωμάτινο δρόμο, ο οποίος συνδέει το χωριό Φοινί με το μοναστήρι της Τροοδίτισσας.

Το μονοπάτι είναι μέρος του Εθνικού Δασικού Πάρκου Τροόδους και σε όλο το μήκος της διαδρομής του ο επισκέπτης μπορεί να θαυμάσει την πλούσια βλάστηση που υπάρχει σε αυτό. Ταυτόχρονα, σε πολλές περιπτώσεις κυρίως προς το τέλος τους μονοπατιού, η θέα που αντικρίζεται μέσα από τις πλούσιες συστάδες προς το χωριό Φοινί, είναι μαγευτική.

Το μονοπάτι έχει ως σκοπό την επιμόρφωση του επισκέπτη σε θέματα χλωρίδας, πανίδας και οικολογίας καθώς επίσης και άλλων στοιχείων της φύσης. Συνδυάζει, επίσης, την επιμόρφωση με την άσκηση, την αισθητική απόλαυση και την πνευματική ξεκούραση.

Το κυριότερο σημείο ενδιαφέροντος είναι ο καταρράκτης της, ένα εξάισιο δημιούργημα της φύσης, που μαγεύει και εντυπωσιάζει τον κάθε επισκέπτη. Βρίσκεται σε απόσταση 3,5 χλμ. από το μοναστήρι της Τροοδίτισσας και 1,5 χλμ. από το χωριό Φοινί. Ο καταρράκτης βρίσκεται στην κοίτη του ποταμού Διαρίζου ή όπως αλλιώς λέγεται «Διπλού ποταμού», βόρεια του χωριού Φοινί, σε υψόμετρο 1,035 μέτρα. Το ύψος της πτώσης του νερού είναι 8 μέτρα και τα πετρώματα της γύρω περιοχής αποτελούνται κυρίως από «Γάββρο». Η πρόσβαση στον επιβλητικό καταρράκτη γίνεται μέσω ενός «ευχάριστου και σύντομου χωματόδρομου». Ο καταρράκτης αναδύεται στο μέσο ενός άγριου παρθένου τοπίου με σκλήδρους, πλατάνια, πεύκα, λατζιές, ρούδι και κουμαριές.

Κυρίαρχο είδος βλάστησης είναι η Τραχεία Πεύκη (Pinus brutia) με υπόροφο* την ενδημική Λατζιά (Quercus alnifolia), η ανδρουκλιά (Arbutus adrachne) και πολλούς άλλους θάμνους και πόες. Στην κοίτη του ποταμού ο πλάτανος (Platanus orientalis) μαζί με άλλα υδρόφιλα φυτά, εκτοπίζουν τα άλλα είδη.

Κατά τη διάρκεια της πεζοπορίας του, ο εκδρομέας μπορεί να ξαποστάσει σε διάφορα σημεία θέας, τα οποία έχουν επιλεγεί από το Τμήμα Δασών, όπου προσφέρεται, σε πολλές περιπτώσεις, πανοραμική θέα κυρίως προς το χωριό Φοινί. Από τα σημεία αυτά, μπορεί ο εκδρομέας να τραβήξει εξαιρετικές φωτογραφίες από την Κυπριακή φύση και ύπαιθρο.

<http://www.phinivillage.com/cgibin/hweb?-A=4322&-V=sights>

- ★ **Ανόροφος και υπόροφος.** Ανόροφος είναι τα δέντρα που φτιάχνουν την κομοστέγη - δηλαδή οι κόμες όλων των ψηλών δέντρων, εκείνων που «βλέπουν» τον ήλιο. Ο υπόροφος αποτελείται από τις φυλλωσιές και τα κλαδιά των δέντρων που είναι δίπλα τους και πιο χαμηλά - π.χ. εκείνων που αντέχουν στη σκιά.

Μέρος Α: Κατανόηση κειμένου

A.1 Να συγκρίνετε τα κείμενα 1 και 2 με βάση: α. το θέμα, β. τον σκοπό, γ. το ύφος .

A.2 Πώς χαρακτηρίζεται το χωριό Φοινί στην πρώτη παράγραφο του κειμένου 1; Να αναφέρετε δύο (2) στοιχεία μέσα από το κείμενο για να αιτιολογήσετε τους χαρακτηρισμούς αυτούς.

A.3 Στα δύο κείμενα περιγράφεται ένα εξαιρετικό δημιούργημα της φύσης. Να γράψετε πώς χαρακτηρίζεται στο κείμενο 2 και ποια αίσθηση έκαμε στον επισκέπτη στο κείμενο 1.

A.4 Τι μπορεί να απολαύσει ο πεζοπόρος που θα ακολουθήσει το μονοπάτι της φύσης (κείμενο 2);

Μέρος Β: Οργάνωση κειμένου

B.1 Σε ποιο είδος περιγραφής (υποκειμενικής ή αντικειμενικής) ανήκει το καθένα από τα πιο πάνω κείμενα; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας, παραθέτοντας δύο χαρακτηριστικά για κάθε είδος περιγραφής μέσα από τα κείμενα.

B.2 Να δώσετε έναν πλαγιότιτλο για την 7^η παράγραφο του κειμένου 1(«Συνεχίζουμε την περιήγησή μας, ...το χαρεί πολύς κόσμος».)

Μέρος Γ: Μορφολογικά φαινόμενα

Γ.1 Να χρησιμοποιήσετε τα επίθετα της α' στήλης για να συνοδεύσετε τα ουσιαστικά της β' στήλης και να τα γράψετε στη σωστή στήλη ανάλογα με το γένος στο οποίο ανήκουν, προσθέτοντας και το οριστικό άρθρο.

Επίθετα	Ουσιαστικά	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
εξαιρετικός	δημιούργημα			Το εξαιρετικό δημιούργημα
ασφαλής	εκδρομείς			
μεγαλειώδης	τοπίο			
γλυκός	κελάδημα			
πανάρχαιος	καμπαναριό			
γραφικός	τοπίο			
ενδιαφέρων	προορισμοί			

Γ.2 Να μεταφέρετε την πιο κάτω πρόταση του κειμένου 1 στον αντίθετο αριθμό.

Παίρνοντας τον κατηφορικό δρόμο με τις απότομες στροφές, για το χωριό, συναντούμε μια παμπάλαια πέτρινη βρύση.

Γ.3 Να συμπληρώσετε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο των επιθέτων που δίνονται στο πλαίσιο.

Αγροτικός, μαγευτικός, πυκνός, άγριος, απρόσιτος, μεγαλειώδης

Προσοχή! Περισεύουν δύο επίθετα!

Ολόκληρη η διαδρομή του μονοπατιού βρίσκεται σε _____ δρόμο, ο οποίος συνδέει το χωριό Φοινί με το μοναστήρι της Τροοδίτισσας. Το μονοπάτι είναι μέρος του Εθνικού Δασικού Πάρκου Τροόδου, και σε όλο το μήκος της _____ διαδρομής του, ο επισκέπτης μπορεί να θαυμάσει την _____ βλάστηση που υπάρχει σε αυτό. Ταυτόχρονα, σε πολλές περιπτώσεις, κυρίως προς το τέλος του μονοπατιού, η θέα που αντικρίζεται μέσα από τις πλούσιες συστάδες, προς το χωριό Φοινί, είναι _____

Γ.4 Να χωρίσετε την πιο κάτω πρόταση σε ρηματικό και ονοματικό μέρος.

Το Φοινί βρίσκεται στην αγκαλιά των ψηλών βουνοκορφών του Τροόδους.

Μέρος Δ: Λεξιλογικές ασκήσεις

Δ.1 Να γράψετε δύο (2) εκφραστικά μέσα, τα οποία χρησιμοποιεί ο συντάκτης του κειμένου 1 και να δικαιολογήσετε τη χρήση τους.

Δ.2 Να γράψετε ξανά τη φράση, αντικαθιστώντας τα επίθετα με άλλα αντίθετης σημασίας.

Παίρνοντας τον κατηφορικό δρόμο με τις απότομες στροφές για το χωριό, συναντούμε μια παμπάλαια πέτρινη βρύση.

Δ.3 Σε ποιο από τα δύο κείμενα χρησιμοποιούνται περισσότερα επίθετα και γιατί; Τι επιτυγχάνει με αυτό ο συντάκτης του κειμένου;

Δ.4 Στην πρώτη και δεύτερη παράγραφο του κειμένου 2 να εντοπίσετε τα αντίθετα των πιο κάτω λέξεων:
τέρμα, φτωχή

Δείγμα 4

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Τα Λεύκαρα έχουν όσα περιμένεις να συναντήσεις σε ένα παραδοσιακό χωριό και άλλα τόσα που αξίζει να ανακαλύψεις· δεν είναι εύκολο να τα περιγράψουμε και να τα χαρακτηρίσουμε με λόγια. Απλά μπορούμε να αφήσουμε τις εικόνες να μιλήσουν από μόνες τους. Εικόνες που μοιάζουν με ζωγραφικό πίνακα. Στενά σοκάκια, γραφικά σημεία σε κάθε γωνιά, παραδοσιακά σπίτια λαϊκής αρχιτεκτονικής, πετρόκτιστες οικίες, εκκλησίες. Ένα από τα πλέον δημοφιλή χωριά του νησιού, ξακουστό για τα πανέμορφα κεντήματα και τη γραφικότητά του, απόλυτα συνυφασμένη με την παράδοσή μας.

Η διαδρομή μέχρι την είσοδο των Λευκάρων είναι μαγευτική, αφού τα πετρόκτιστα σπίτια με τις κεραμιδιένες στέγες δένουν αρμονικά με το πράσινο της φύσης που περιβάλλει ολόκληρη την περιοχή. Αναμφίβολα, είναι μια ιδανική επιλογή για μας που αναζητούμε ένα ήσυχο μέρος, που συνδυάζει τις εκδρομές, τις βόλτες, το καλό φαγητό, ακόμα και τη διαμονή σε αγροτουριστικά καταλύματα.

Ένας κατηφορικός ασφαλτόδρομος περίπου ενός χιλιομέτρου, μας οδηγεί στο χωριό. Στην είσοδο δεσπόζει το ξωκλήσι του Αη-Τιμόθη και πιο κάτω το μεγαλύτερο εκκλησάκι του Αρχαγγέλου Μιχαήλ, όπου βλέπουμε τις εντυπωσιακές τοιχογραφίες στο εσωτερικό του ναού· και τα δύο αποτελούν έξοχα δείγματα βυζαντινής αρχιτεκτονικής. Συνεχίζουμε μέχρι την πλατεία. Χανόμαστε στα στενά δαιδαλώδη σοκάκια και τις γειτονιές που αποτελούν ένα ζωντανό μουσείο. Βλέπουμε σπίτια κτισμένα με μια μοναδική παραδοσιακή αρχιτεκτονική και γυναίκες διαφόρων ηλικιών να κάθονται στις αυλές των σπιτιών τους να κεντούν. Μαγαζάκια με πλούσια λευκαρίτικα κεντήματα και μικρά αριστουργήματα αργυροχοΐας, συνθέτουν ένα υπέροχο σκηνικό βγαλμένο από άλλες εποχές.

Στην πορεία μας μέσα στο χωριό συναντούμε το Τοπικό Εθνολογικό Μουσείο Παραδοσιακής Κεντητικής και Αργυροχοΐας, όπου ανακαλύπτουμε θησαυρούς του 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα. Στα εκθέματα θαυμάζουμε μεταξύ άλλων παραδοσιακές στολές, είδη αργυροχοΐας και μια συλλογή από λευκαρίτικα κεντήματα. Συνεχίζουμε την επίσκεψή μας στο Κέντρο Χειροτεχνίας του χωριού. Εκεί, παρακολουθούμε τον τεχνίτη που κατασκευάζει είδη αργυροχοΐας, σύμφωνα με τη λευκαρίτικη παράδοση. Προχωρώντας, εντοπίζουμε την ξακουστή παλιά βρύση των Λευκάρων. Η ιστορική «Πηγή» περιβάλλεται από γραφικές και πετρόκτιστες γειτονιές. Από εκεί προμηθεύονταν νερό οι γυναίκες του χωριού στα παλαιότερα χρόνια. Προτού απομακρυνθούμε, κάνουμε μια στάση στο ελαιοτριβείο, το οποίο χρησιμοποιούσαν άλλοτε οι κάτοικοι για την παραγωγή λαδιού.

Τα Λεύκαρα είναι από τα λίγα χωριά, όπου νιώθουμε έντονο το αίσθημα της γειτονιάς. Όλα τα σπίτια έχουν δική τους αυλή και κήπο που μοιάζει με πίνακα ζωγραφικής από τα λογίων λογίων λουλούδια και φυτά. Οι ξύλινες πόρτες των σπιτιών με τον σιδερένιο σύρτη ανοιχτές, μας δίνουν το ελεύθερο να τρυπώσουμε και να μυρίσουμε το γιασεμί ή να χαθούμε μέσα στα υπέροχα χρώματα της βουκαμβίλιας που περίτεχνα έχει περιπλεχθεί στην καμάρα της εισόδου. Το τοπίο, οι άνθρωποι, τα χρώματα και οι μυρωδιές των Λευκάρων μας μαγεύουν!

Μια εκδρομή στα γραφικά Λεύκαρα, επιβάλλεται! Αφού εκείνο που χαρακτηρίζει τον κάτοικο των Λευκάρων, είναι η απέραντη πλατιά καρδιά του και η πατροπαράδοτη φιλοξενία του που δεν συναντούμε παρόμοια σχεδόν σε κανένα άλλο μέρος της Κύπρου. Σε κάθε γωνιά του χωριού βρίσκουμε ανθρώπους πρόθυμους να μας μιλήσουν στην τοπική παράδοση. Οι ορθάνοικτες πόρτες των παραδοσιακών σπιτιών, μας δίνουν την αίσθηση της οικογενειακής θαλπωρής. Σίγουρα, η περιήγησή μας δεν τελειώνει εδώ. Θα ξανάρθουμε για να γεμίσουμε την ψυχή μας με εικόνες από τα γραφικά σπίτια, τα πλούσια λευκαρίτικα κεντήματα και τα μικρά αριστουργήματα αργυροχοΐας.

Ένθετο περιοδικό Go της εφημερίδας « Φιλελεύθερος» 2018 (διασκευή)

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Το ορεινό χωριό Λεύκαρα βρίσκεται στην περιοχή της Ορεινής Λάρνακας - Λευκωσίας, χτισμένο στους πρόποδες της νοτιοανατολικής πλευράς της οροσειράς του Τροόδου, 650 μέτρα πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας και σε απόσταση 43 χλμ. από τη Λάρνακα. Είναι χωρισμένο στα Πάνω Λεύκαρα και στα Κάτω Λεύκαρα. Το χωριό είναι πολύ γραφικό, με παραδοσιακή αρχιτεκτονική, στενά και δαιδαλώδη δρομάκια και παλιά σπίτια με κεραμωτές στέγες.

Τα Λεύκαρα είναι παγκοσμίως γνωστά για τα παραδοσιακά κεντητά, δαντελένια χειροτεχνήματα και τα ασημένια συρματουργήματά του. Οι τέχνες της δαντέλας και της επεξεργασίας του ασημιού ασκούνται στο χωριό από την εποχή των Ενετών. Οι επισκέπτες μπορούν να μάθουν τα πάντα για τις παραδοσιακές αυτές τέχνες και να παρακολουθήσουν το κέντημα της δαντέλας και την κατασκευή των ασημένιων αντικειμένων στο Κέντρο Χειροτεχνίας Λευκάρων, στο Μουσείο Παραδοσιακής Κεντητικής και Αργυροχοΐας, καθώς και στα διάφορα εργαστήρια. Σύμφωνα με την παράδοση, ο διάσημος ζωγράφος Λεονάρντο ντα Βίντσι επισκέφθηκε το χωριό το 1481 και αγόρασε ένα δαντελένιο ύφασμα, το οποίο δώρισε στον Καθεδρικό Ναό του Μιλάνου για να διακοσμήσει την Αγία Τράπεζα.

Στα σημαντικά αξιοθέατα περιλαμβάνονται το Λαογραφικό Μουσείο, η παλιά βρύση και το παλιό ελαιοτριβείο. Το χωριό έχει επίσης όμορφα και αρχαία παρεκκλήσια, όπως η εκκλησία του Τιμίου Σταυρού και το παρεκκλήσι του Αρχαγγέλου Μιχαήλ στα Κάτω Λεύκαρα με τοιχογραφίες που χρονολογούνται από τον 12ο και 15ο αιώνα.

Το δημοφιλές Ετήσιο Φεστιβάλ Λευκάρων πραγματοποιείται κάθε Αύγουστο και περιλαμβάνει πρόγραμμα με μουσική, χορό, θέατρο και εκθέσεις χειροτεχνίας. Οι επισκέπτες είναι ευπρόσδεκτοι στο χωριό και στο φεστιβάλ για να παρακολουθήσουν όλα τα δρώμενα.

<http://www.visitcyprus.com/index.php/el/discovercyprus/rural/villages/item/2439-lefkara-village>

Μέρος Α: Κατανόηση κειμένου

A.1 Να συγκρίνετε τα κείμενα 1 και 2 με βάση :**α. το θέμα, β. τον σκοπό, γ. το ύφος**

A.2 Σύμφωνα με το κείμενο 1 «Μια εκδρομή στα γραφικά Λεύκαρα επιβάλλεται!» Να εξηγήσετε **τέσσερις (4)** λόγους που επιβάλλουν μια τέτοια εκδρομή, παίρνοντας πληροφορίες **και από τα δύο κείμενα**.

A.3. Σύμφωνα με το κείμενο 2, για ποιες παραδοσιακές τέχνες είναι παγκοσμίως γνωστό το χωριό και πώς ο επισκέπτης μπορεί να μάθει για τις τέχνες αυτές;

Μέρος Β: Οργάνωση κειμένου

B.1 Σε ποιο είδος περιγραφής (υποκειμενικής ή αντικειμενικής) ανήκει το καθένα από τα πιο πάνω κείμενα; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας, παραθέτοντας **δύο** χαρακτηριστικά για κάθε είδος περιγραφής, αναφέροντας και παραδείγματα μέσα από τα κείμενα. Να αποδείξετε γράφοντας για κάθε χαρακτηριστικό τουλάχιστον **ένα** παράδειγμα από το κείμενο.

B.2 Να γράψεις **έναν (1) πλαγιότιτλο** για τη δεύτερη παράγραφο του κειμένου 2. (Τα Λεύκαρα είναι παγκοσμίως γνωστά ... την Αγία Τράπεζα.)

Μέρος Γ: Μορφολογικά φαινόμενα

Γ.1 Να μεταφέρετε τα ουσιαστικά και τα επίθετα των πιο κάτω προτάσεων στον **αντίθετο αριθμό**:

- I. Χανόμαστε στα δαιδαλώδη σοκάκια.
- II. Σίγουρα η περιήγησή μας δεν τελειώνει εδώ.
- III. Αναζητούμε ένα ήσυχο μέρος.
- IV. Βρίσκουμε ανθρώπους πρόθυμους.
- V. Η διαδρομή μέχρι την είσοδο είναι μαγευτική.

Γ.2 .

- I. Η διαδρομή μέχρι την είσοδο των Λευκάρων είναι μαγευτική.
- II. Οι γυναίκες του χωριού προμηθεύονταν νερό.

α) Να χωρίσετε τις πιο πάνω προτάσεις στην **ονοματική και ρηματική τους φράση**.

β) Να συμπληρώσετε τον πιο κάτω πίνακα.

ΚΥΡΙΟΙ ΟΡΟΙ ΠΡΟΤΑΣΗΣ				
ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ	ΣΥΝΔ.ΡΗΜΑ	ΡΗΜΑ	ΑΝΤΙΚΕΙΜ.	ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟ

Γ.3

Να αναγνωρίσετε το γένος την πτώση και τον αριθμό των υπογραμμισμένων ουσιαστικών και επιθέτων στην πιο κάτω πρόταση:

Οι ξύλινες πόρτες των σπιτιών με τον σιδερένιο σύρτη είναι ανοιχτές.

Μέρος Δ: Λεξιλογικές ασκήσεις

Δ.1 Να γράψετε ξανά την πρόταση ή τη φράση αντικαθιστώντας τα επίθετα με άλλα **αντίθετης** σημασίας.

- I. Στα εκθέματα θαυμάζουμε μεταξύ άλλων παραδοσιακές στολές,
- II. Από εκεί προμηθεύονταν νερό οι γυναίκες του χωριού στα παλαιότερα χρόνια.
- III. Οι ορθάνοικτες πόρτες των παραδοσιακών σπιτιών
- IV. τα μικρά αριστουργήματα αργυροχοΐας

Δ.2 Να γράψετε τις υπογραμμισμένες λέξεις δίνοντας **ένα συνώνυμο** για κάθε λέξη.

Αναμφίβολα είναι μια ιδανική επιλογή για μας, που αναζητούμε ένα ήσυχο μέρος, που συνδυάζει τις εκδρομές, τις βόλτες, το καλό φαγητό, ακόμα και τη διαμονή σε αγροτουριστικά καταλύματα.

Δ.3 Οι ξύλινες πόρτες των σπιτιών με τον σιδερένιο σύρτη ανοιχτές, μας δίνουν την ελευθερία να τρυπώσουμε και να μυρίσουμε το γιασεμί ή να χαθούμε μέσα στα υπέροχα χρώματα της βουκαμβίλιας

α. Να ξαναγράψετε την πιο πάνω περίοδο, αφαιρώντας τα επίθετα.

β. Να εξηγήσετε τι προσφέρει στο κείμενο η χρήση του κάθε επιθέτου .

